

Pro és kontra

A nagy kísérletről

Csodálatos korosztály az enyém, az 1926-os! Mi 18 évet éltünk a múlt rendszerben, 44-ben érettségiztünk, láttam a kiskunhalasi állomáson az SS terrort, amikor zsidó menekülteket lőttek le és temettek el tömegsírbá, ott pusztult egyik iskolatársam is; láttuk a kulák és svábtelepítést; 56-ban voltunk 30 évesek. Megértük a szocializmust, ma látjuk gondjait, észleljük a múltnak ismételt igénylését, látjuk ma *Habsburg Ottót*, most halt meg *Zita* királynő. *Milyen szellemi életünk meg a magyar történelemnek!* Úgy tudjuk nézni a korok egymásutánját, azok összefüggéseit, mint az orvos a mikroszkóp alatt a sejteket. Nincsen egészséges és kóros sejt, csak szövettan van, tudomány. Mi mindennek megértjük az ellenkezőjét, most kezdjük megélni ismét az ellenkező ellenkezőjét!

A nagy történelmi kísérlet 1919-ben kezdődött, a NOSZF-mal. (Nagy Októberi Szocialista Forradalom.) Azóta eltelt 70 év, ma értékeljük az eredményt. Úgy kezdődött, hogy némánan összejötték a történelem egyik laboratóriumában, és kigondolták, hogy a régi és hibákkal teli kapitalista rendszer helyett, egy másikat, egy *jobbát* kellene kikísérletezni! A termelőeszközöket társadalmi tulajdonba kell venni, ezért fel kell áldozni 1932–33-ban Ukrajnában 6–7 millió „kulákot”, éhínséget teremteni, és így figyelni a kísérleti állatok, egek, akarom mondani a parasztok viselkedését a kísérletek folyamán. *Az eredményekért!* Bevezették a tervgazdálkodást, *termelni, elosztani* lett az alapelv. A *tudatra* építettek mindent, diktatúrával megtámogatva, nem az érdekeltségre, a piacra, sőt a tehetségekre sem! Az értelmiség, mint kísérleti állat szóba sem jött a nagy programban! Hitték a kísérletezők, hogy a társadalmi, gazdasági és politikai viszonyok megváltoztatásával a tudat *automatikusan* alkalmazkodik majd az újhoz. Nem alkalmazkodott! Az elosztás is szubjektív, visszaélésektől lett terhes. A történelmi laborvezető beosztottjai visszaélték helyzetükkel, arisztokratikusan csak kinyilatkoztattak, nem kísérleteztek, nem a valóság adta eredményeknek megfelelően cselekedtek.

Eltelt 70 év. A laboratóriumi, íróasztali, diktatórikus elgondolások nem hozták meg a

nagyüzemi, a társadalmi eredményeket. Nem oldódott meg a teljesítmény, a minőségi elv, nem érték utol Nyugatot, az iskolákban sem lehet már semmit követelni a tanulóktól, mindenki csak *elvenni* akar a közösség asztaláról. Ma csak a diktatúrát látjuk, érzékeljük a kísérletben, a *saját hibáinkat nem!* Nem lettek volna? Az elmélet volt eleve rossz, vagy annak gyakorlati kivitelezése? Lehetett volna *másként* is csinálni ezt az elméletet a gyakorlatban?

Hol tartunk most, és mit akarunk? Sem a kapitalizmust, sem az ilyen szocializmust! Új elmélet kellene, új történelmi kísérlet? Kik végeznék ezt el, kik „finanszíroznák”? Melyik osztály? A régi hatalom elvesztette háttérőstályát, a ma proletariátusa fuszik és pénzt keres! Nincsen egységesen kialakult, struktúrával és funkcióval rendelkező osztály, amely kikísérletezné az új történelmi stílust. Most a történelemnek ebben a laboratóriumában nincsen egy nagy formátumú tehetséges főnök, a beosztottak reformereként cincognak. Csoportok, halmazok vannak, de osztályok nincsenek. Ezért mindenki az új főnök kinevezését várja a történelmi laboratórium élére. Milyen lesz a koncepciója? *A régi* fogja jól csinálni és csináltatni? Mindenki dolgozzon, egyenlően vállaljon mindent. Az ezt vállalkozó és csinálók miért félnek az új rendtől? Félnék azok, akik csak elősködni akarnak — mindig! Vissza a kapitalizmusba? Nem kell új kísérlet? Szocializmus és piacgazdálkodás — fából vaskarika! Legyen újból kizsákmányolás? Ismét lőjön az Auróra ágyúja? Legyen egy II. NOSZF? (Nagy Októberi Szocialista Forradalom.)

Nekünk 26-osoknak ez már *unalmas* lenne. Egy újszülöttnak a történelem mindig új. Mi már inkább a túlvilágra lennének kíváncsiak, hogy ott vajon milyen kísérletek folynak, és milyen eredménnyel? De ha jönne egy új laboratórium vezető, és a régi kísérleteket újítaná fel, imádkoznánk! Kérnénk Istent, hogy *áldja meg a magyart*, azokat büntesse, akik elsőnek áldozták fel ezt a népet *kísérletként*, mert sohasem a nép a hibás, a kísérleteket sem a laboratóriumi állatok végzik. *Rajtuk* végzik el a történelem laboratóriumi vezetői!

Veress Sándor

Mártír-e Benke Zoltán?

Benke Zoltán mártír? A bürokrácia hálójában vergődő tisztas állampolgár, akivel könnyű-kedvűk szerint packáznak a velejéig romlott ügyintézők? Korát megelőző vállalkozó, akinek városáért tett elszánsait minduntalan gáncsolják, keresztetik korrupt hivatalnokok?

Benke Zoltán 1983-ban vásárolta meg másfél millió forintért az Oskola u. 7. szám alatti ingatlant. Az építkezés év januárjában az építési hatóságtól kérte az épület életveszélyessé nyilvánítását. Az általa benyújtott szakvélemény szerint „Benke Zoltán megvásárolta az Oskola utca 7. szám alatti ingatlant lakó és szándékkal, hogy az ottlakók kiköltözése után a maga számára a lakóház emeletén és a padlástérben lakást alakítson ki”. Ez egyértelműen jelzi szándékát(!?) Az építési hatóság a kérelmet indokolatlannak találta, így nem ke-

rülhetett sor a lakók tanácsi úton történő kihelyezésére. Ugyancsak 1984 januárjában született arról döntés, hogy a szóban forgó terület mellett MESZÖV-lakások épülnek.

1984 májusában elvi építési kérelmet nyújtott be panzió építésére. Az építési hatóság ezt elutasította azzal az indoklással, hogy a saját tervezésű épület egyes részeit rátervezte az Oroszlán utcai állami telekre, s mintegy 5 méteres utcafronton. Az elutasításnak volt egy másik oka is: a 16 lakásos MESZÖV-ház, — ahol több üzlet, garázs és orvosi rendelő is létesült — építéséhez kérte Benke Zoltán telkéből 70 négyzetméteres terület kisajátítását. Az eljárás során a gyors és pontos felmérést Benke több alkalommal akadályozta. Az Országos Műemléki Felügyelőség — mely évek óta folyamatosan tartotta a műemléki jegyzékbe való felvételét — 1985

Motto:
Nem az a fontos, hogy nekünk legyen igazunk. Az a fontos, hogy minél közelebb jussunk az igazsághoz.

márciusában hozzájárult a telekre szakszervezetéhez, hiszen ez elengedhetetlen az olyan műemlékileg védett épületek és telkek esetében, mint az Oskola utca 7. Benke Zoltán felbontását a városi tanács igazgatási osztálya elutasította, s a határozat jogerőre emelkedését követően a végrehajtó bizottság a telket a MESZÖV részére tartós használatba adta. A tényről rögzíti az ingatlannyilvántartás is. Benke Zoltán sérelmének már több helyen, így a sajtóban is hangot adott. Ennek következtében ügyészi vizsgálat is folyt, mely megállapította, hogy jogszabálysértés nem történt. Az ügyben létrehívott tárgyaláson sem született megállapodás, Benke Zoltán minden javaslatot, megoldási elképzelést visszautasított. Megjegyzendő, hogy Takács Máté, akkori városi főépítési és egyetértett az Oskola utca 7. szám alatti ingatlanhoz tartozó telekre szakszervezetével, első sorban városrendezési szempontokra hivatkozva.

A panzióépítés annak idején azért hiúsult meg, mert Benke nem rendelkezett a tervezett épülethez szükséges nagyságú, arra alkalmas telekkel, illetve az Oskola—Oroszlán—Deák Ferenc utcák menti telekcsoport szövetkezeti formában való beépítéséhez megalapozott közérdek fűződött. A Benke által megkezdett engedély nélküli építési munkákról építésrendészeti ellenőrzés alapján 1987 őszén szerzett tudomást az első fokú építési hatóság. Az épületben olyan változtatások történtek — lakások nem lakás céljára szolgáló helyiségek, rendeltetési és alaprajzi eltérések, tetőtér-beépítéssel új használati szint kialakítása — melyeket kizárólag építési engedély alapján lehetett volna elvégezni. Benke azonban nem kért építési engedélyt. Az érvényben lévő jogszabályok szerint „az építési hatóságnak építésrendészeti bírsággal kell sújtania azt az építetőt, aki építési engedélyhez kötött építési munkát engedély nélkül végeztet, illetőleg végez”. Benke-nek tehát nem a hivatali érdek-

csoport tartott be, nem a korrupció ülte diadalát, hanem saját mulasztását követően kell viselnie a jogkövetkezményeket. A tanács első fokú építési hatósága 1987 decemberében született határozatával ugyanis kötelezte Benkét, hogy kérjen fennmaradási engedélyt. A beadott — Benke Zoltán üzem-mérnök által készített — tervek alapján végleges fennmaradási engedélyt adott ki a hatóság és egyben kötelezte 89464,— forint bírság megfizetésére. Ez az összeg csak a tetőtér engedély nélküli beépítésre vonatkozott, nem vették figyelembe a földszinten elvégzett átalakításokat (az eredetileg három lakást tartalmazó épületből egy lakást alakított ki, megszűnt a földszinti két üzlet, melyek helyett a tervekben irodahelyiségek szerepelnek). A határozatot megfellebbezte, melyet a másodfokú hatóság megsemmisített azzal az indokkal, hogy az építésrendészeti bírság nem megfelelő mértékű, s azt érvényesíteni kell a földszinti átalakításokra is. Az új eljárás során ennek a bírságnak mértéke nyilvánvalóan emelkedni fog.

A Délmagyarországnak február 9-én megjelent „Vallalkozz, de csak vasideggyel!” című cikkel kapcsolatban fontosnak tartjuk megjegyezni: valamennyi hatóság döntés érvényben lévő jogszabályon alapul! Benke Zoltán üzem-mérnök, akinek szakmájából következően az átlagállampolgárnál jobban kell ismernie az építési jogszabályokat. Az elmúlt év végén a Reform című hetilapban már elkezdte a hatósági intézkedések lejárását, s rágalmozásai miatt kezdeményezéseinkre a megyei tanács akkori elnökhelyettese feljelentést tett ellene, e tény miatt hallgatta meg őt a cikkben említett rendőri szerv. Az F. Nagy István által jegyzett írás nyomán, a lakosság hiteles tájékoztatása érdekében szükségesnek és elengedhetetlennek tartjuk a tények korrekcióját.

A Benke-dosszié egyre dagad. A rendezetlen ügyek nem csupán az egyik félnek okoznak „kellemetlenségeket”. Az államigazgatás lakossági kapcsolatai is kettős kötésűek. Csak partnereként, szabályozott keretek között és kellő toleranciával léphetünk magasabb osztályba.

Szentandrás Lajosné

Muzeális értékű műszerek

A Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete József Attila Tudományegyetem Természettudományi Kari Alapszervezetének bizalmtestülete 1989. március 9-i ülésén a Kar állami költségvetése tárgyalása során a költségvetési támogatás kérdésében az alábbi állásfoglalást alakította ki.

Az ország egyre romló gazdasági helyzetéből való kijutáshoz halaszthatatlan feladat a korszerű ismeretanyaggal és az ehhez szorosan kapcsolódó gyakorlati ismeretekkel rendelkező tanár- és szakemberképzés feltételeinek megteremtése. Az elmúlt évtizedekben a felsőoktatás — mint improduktív ágazat — költségvetési támogatásában a „maradványelv” szerinti elosztás érvényesült. Eme oktatáspolitikai következtetés megvalósulása eredményeként a Karnak a hallgatók oktatását és a kutatást szolgáló műszerállománya ma már nagyrészt csak muzeális értéket képez.

A Karnak, illetőleg az annak keretén belül működő 30, főként kísérletes oktatást ellátó tanszékének, a Művelődési Minisztérium által biztosított logi költségvetési kerete — a folyamatos, pl. a folyóiratok, vegyszerek, műszerek esetén 100–200%-os áremelkedése ellenére — 5 év óta változatlan,

és éves szinten nem éri el a 15 ezer forintot.

E képtelen helyzeten ugyan enyhít valamelyest a 34 ezer Ft összegű, az 1989–90-es évekre biztosított MM pályázati támogatás, de a problémákat valójában nem oldja meg. Ez az összeg ugyanis messze nem elegendő az elavult gépparkok és eszközök lecserélésére, nem teszi lehetővé sem a mai, sem a jövőbeni szükségleteknek megfelelő szakemberképzést.

A bizalmtestület a Kar 1100 hallgatóját oktató 530 dolgozója nevében tiltakozik az oktatónévelő és kutatómunka feltételeinek, a dolgozók anyagi és erkölcsi megbecsültségének folyamatos romlása ellen.

A Kar bizalmtestülete támogat minden olyan törekvést, amely a felsőoktatás finanszírozásában a maradványelvvel való végleges szakítást, az alapellátás, a munkakörülmények javítását, valamint a gép- és műszerparkra, könyvtárra (folyóiratokra), informatikai eszközökre és egyéb dologi kiadásokra fordítható összegek jelentős emelését célozza.

A Kar bizalmtestülete a felsőoktatás fejlesztését, az oktató-kutató munka feltételeinek javítását az ország elemi érdekének, a válságból való kijutás elengedhetetlen feltételének tartja, és erre a felsőoktatás kérdésével foglalkozó illetékes szervek figyelmét felhívja.

Mi? Hol? Mikor?

1989. MÁRCIUS 23., CSÜTÖRTÖK — NÉVNAV: EMÓKE
A Nap kel 5 óra 42 perckor, nyugszik 18 óra 00 perckor.
A Hold kel 19 óra 25 perckor, nyugszik 5 óra 45 perckor.

VÍZÁLLÁS

A Tisza vízjárása Szegednél szerdán plusz 217 cm (áradó)

NYOLCVANÉVES	BUDAPEST 2.
Gombkötő Péter (sz. 1909) a folszabadulás előtti forradalmi munkásmozgalom, az illegális kommunista párt harcosa, a folszabadulás után a Magyar Kommunista Párt első szegedi titkára.	Tv 2 Radványi Dorottával és Dömötör Gáborral
HETVENÉVES	17.00: Képzőművészet — Tévéműsor — Tévétorna — Reklám Zene
Udvardy Miklós (sz. 1919) magyar születésű amerikai ökológus, 1972 óta a Brit Columbia Egyetem tanára.	17.15: Tv 2 Benne: Időjárás-jelentés — Rádió — Tévétorna — Reklám Zene
HATVANÉVES	17.45: Van egy kettes? — Telefonos játék
Sir Roger Bannister (sz. 1929) angol atléta, orvos. Középtávú futó, Európa-bajnok. 1954-ben a világ legjobb sportolójává választották. Agy- és idegsebész.	18.00: Telesport
NAGYSZÍNHÁZ	18.25: Gyerekeknek! — Szupernagy! — Angol filmsorozat — XIII/3. rész: Szupernagy és az igaz szerelem (ism.)
este 7 órakor: A köztársaság fiai (József 1–2. bérlet)	18.51: Tv 2
KISSZÍNHÁZ	19.00: Bocsánat, felébresztettem? — NDK tévéfilm
este 7 órakor: Svábgőrgővárad (Egri 1. bérlet)	20.26: Tv 2
MOZIK	21.00: Híradó 2.
Vörös Csillag: délelőtt 10, délután fél 4 és háromnegyed 6 órakor: Pirok és a farkas (színes magyar—kanadai film), háromnegyed 8 órakor: Rain man (Esemény) színes amerikai film. III. helyár) Éjszaka 10 órakor: Érzékek birodalma (színes japán erotikus film. Csak 18 éven felülieknek)	21.20: Tv 2 Benne: Időjárás-jelentés — Nézz meg az ember!
Fáklya: fél 3 órakor: Hupikék törpikék és Törpikar (színes m. b. belga rajzfilm. III. helyár) háromnegyed 5 és 7 órakor: Rain man (Esemény) (színes amerikai film. III. helyár)	21.30: Meghökkenő mesék — Angol tévéfilmsorozat — Szaladj, szaladj, nyulacska (ism.)
Szabadság: 3, negyed 6 és fél 8 órakor: Ifjú Sherlock Holmes és a félelem piramisa (színes m. b. angol kalandfilm. IV. helyár)	21.56: Tv 2
Filmklub: fél 6 órakor: A misének vége (színes olasz film), fél 8 és fél 10 órakor: Francois Truffaut filmklub.	22.00: Nézőpont — Kerekasztal-beszélgetés a közönművészetről
Kiskörössy halálcsoportja: (videomoz) délután 4 és este 8 órakor: Szemlet szemért (színes amerikai bűnügyi karatékfilm)	22.45: Tv 2 — Napzárta
Eva presszó: este 8 órakor: Rendőrsztori (hongkongi krimi-kalandfilm)	

KÜLFÖLDI TÉVÉADÓK MŰSORÁBOL

BELGRÁD 1.

8.20: Tv-naptár. 8.30: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Iskolai program. 12.45: Elmulasztottak — nézzétek! 15.15: Éjszakai program. 16.30: Magyar nyelvű tv-hír. 17.15: Tv-napló. 17.35: Gyermekműsor. 18.05: Számok és betűk — vetélkedő. 18.25: Monstereusz aszony — filmsorozat. 19.10: Rajzfilm. 19.53: A mai sport. 20.00: Politikai magazin. 21.00: Szórakoztató zené est. 22.10: Tv-napló. 22.30: Éjszakai program.

BELGRÁD 2.

17.45: Tv-naptár. 17.55: Hírek. 18.00: Dalmáciai regionális program. 18.45: A nap műsora. 19.30: Tv-napló. 20.55: A lélek zsarnokai — dokumentumműsor. 21.25: Művészeti est. 23.00: Időjárás.

SKY

7.00: Gyermekműsor rajzfilmekkel. 10.30: Brit slágerlista. 11.30: Magazinműsor. 12.30: Sullivanék (filmsorozat). 13.00: Egy másik világ (amerikai filmsorozat). 14.00: Zene képekkel és zenével. 15.00: Változó világ (filmsorozat). 16.00: Szeretni (filmsorozat). 16.30: Családi ügy. 17.00: Rockshow. 18.00: Eurosport műsora.

SUPER

8.00: Egyveleg. 15.30: Tracking. 16.30: Forró drót. 18.30: Élve vagy holtan — westernsorozat. 19.00: Lányok a magasan. 20.00: Leányanya. 21.45: Hírek. 22.00: Filmklub. 00.00: Egyveleg.

TV 5

16.10: Szeretlek minden áron (filmsorozat). 16.30: Jó napot, jó évtávyat! 17.00: Pihenőidő. 17.30: Vetélkedő. 18.00: Könnyebb egy tevének. 19.20: Utazás az asztal körül. 19.35: Csillagok papíros. 20.00: A nagy sakkjáték. 22.00: Tv-hír. 22.30: Hírlap. 23.45: Varietéműsor. 00.15: Csillagok papíros.

Rádió

KOSSUTH

8.20: Peres, poros iratok. 8.30: A cigányprímás — Részletek Kálmán Imre operettjéből. 9.30: A külpolitikai rovat műsora. 10.05: Dallamok nyomában. 10.35: Labirintus — Zenei rejtvények fiataloknak. 10.50: Népdalkörök énekelnek. 11.10: Bartók: Fatalkör heggedü-verseny. 11.32: A csatlós — Veres Péter novellafüzeteinek rádióváltozata. 12.45: Válaszolunk hallgatóinknak. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.25: Zenés Tükör. 15.00: Szórol szóra — Zenés irodalmi magazin. 16.20: „Sok szép példázatok lehetnek a tevének természetéről” — A régi magyar irodalomról, kezdőknek. 17.00: Színesek énekelnek. 17.30: Hagyományápolók. 18.00: Kritikusok fóruma. 19.23: Neveletlenek (ism.) 20.25: Friedrich Ádám kúrtón játszik. 20.40: Tudósok a közéletben. 21.10: Ismét Budapest — Zenés beszélgetés Littyasz Györggyel. 22.00: Hírlap. 22.30: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 23.00: Hangszerek, hangszínek.

PETŐFI

8.05: Burka Sándor tőragotón játszik. 8.20: A Szabó család. 9.05—12.00: Napközben (Élő). 12.10: A Moravanka együttes Jan Slabák feldolgozásaitól játszik. 12.30: Nemzetiségeink zenéjéből. 13.05: Nosztalgiahangok. 14.00: Talpalattnyi föld, Uri muri, Nők iskolája. 15.10: Operasínek. 15.45: Törvénykönyv. 16.00: A Rock Gyermekklubja. 17.00: Fecsegő Recsegő. 17.30: Táske-rádió. 18.30: Slágerlista. 19.05: Nóták együttes. 20.05: A Popstarsznya daliból. 21.05: Kabarésütő. 22.00: A Rádió-kabaré kívánságműsora. 22.15: Country-világ. 23.15—0.14: Könyvzenei Itáliából.

Szentes 66,29 MHz — Szeged 94,90 MHz 1989. március 24., péntek

5.55: Műsorismertetés, hírek, meteorológia, időinform. 6.00: Krónika (Kossuth). 6.15: Hírek, tudósítások a Dél-Alföldről — az ügyek jelentik. 6.30: Hírek, lap-szemle (Kossuth). Mírói és a Békés Megyei Népújság, a Petőfi Népe, a Csongrád Megyei Hírlap és a Délmagyarországi. 6.45: Reggeli párbeszéd. 7.00: Krónika (Kossuth), sport. 7.25: Közveti időjárás-jelentés. 7.30: Dél-alföldi hírek, tudósítások, programajánlat. A műsor tartalmából: — A Parlamentből jelentjük. — Közrend és közbiztonság Országán. — Könyvajánlat. — Kulturális ajánlat, sport. — A boltok ünnepi nyitva tartásáról.